

Habilitation Thesis

(Teză de abilitare)

A political-economic analysis of European Union
institutions and policy making

(Analiză politico-economică a instituțiilor și a
procesului de elaborare a politicilor Uniunii
Europene)

Conf. univ. dr. Diego Varela

Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași

Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice

Departamentul de Științe Politice, Relații Internaționale și Studii Europene

2015

Summary

This thesis presents and provides documentary evidence of some of my main professional achievements after having obtained my PhD from the London School of Economics and Political Science, University of London, in 2002. It demonstrates the originality and relevance of my academic, scientific and professional contributions to the interdisciplinary political-economic analysis of EU institutions and policy making (from the use of economic models to explain political phenomena to the study of the influence of political institutions on economic policy), and advances an independent development of my future academic and research career.

The thesis is divided in three sections. In the first section, I present my main scientific, professional and academic achievements in this main thematic direction. Achievements are supported by verifiable evidence of publications in high-impact peer-reviewed journals, and citations to these publications in other high-impact peer-reviewed journals. In the second section, I present the plans for the evolution and development of my professional, scientific and academic career, as well as some important lines of research, teaching and practical applications, and likely modes of action to put these into practice. Finally, in the third section, I present bibliographic references associated with the content of the first two sections.

I have divided my academic contribution into original high-impact research published in prestigious peer-reviewed journals, and high-impact innovative academic development projects supported by external funding agencies. As far as my scientific production is concerned, I highlight three of my publications because they show not only the quality

and originality of my research but also how well it fits within the integrated thematic direction outlined above, namely the interdisciplinary approach that exploits the links between the fields of political science and economics in the study of European Union institutions and policy making.

The first such publication is an article entitled 'Just a lobbyist? The European Parliament and the consultation procedure' published in *European Union Politics* in 2009. The role of the European Parliament (EP) under the consultation procedure has been widely neglected by rational choice models of law making in the EU. This paper offers a new understanding of the procedure by means of a computational model in which lobbyists provide legislators with policy options. Transaction costs of assimilating information lead to rationing of access to the agenda-setter (i.e. the Commission). In this context, mandatory consultation converts the EP into an indirect channel to the agenda-setter for some lobbyists. The resulting pool of policy options, together with the right to be heard by the Commission and the latter's degree of rational ignorance, provides the EP with a legislative power that the literature has not so far recognized. The implications of this finding extend to other legislative procedures of the EU and to consultative committees in other political systems. This article has been cited in high-impact peer-reviewed journals, such as JOURNAL OF EUROPEAN PUBLIC POLICY, JCMS-JOURNAL OF COMMON MARKET STUDIES, SPACE POLICY, and WEST EUROPEAN POLITICS.

The second paper is entitled 'Interest rate setting at the ECB: Individual preferences and collective decision making', and was published in the *Journal of Policy Modeling* in 2011. In this paper, co-authored with two colleagues from Universidade da Coruña, we investigate whether the members of the Governing Council of the European Central

Bank take into account the specific economic conditions of their states of origin when setting the interest rates for the euro area. Testing the national-based view against the Europeanist perspective is a challenging issue, because voting inside the Governing Council is secret, and the final outcome depends both on the individual preferences and the procedures followed by the Governing Council reach a decision. Accordingly, we model interest rate setting as a two-stage process: first, each member of the Governing Council sets his/her preferred rate, and next the Governing Council meets and decides the actual figure. Our empirical analysis shows that domestic developments play a major role in determining the preferred interest rate of the each member, and that some members exert agenda-setting power, which precludes some interest rate policies to be considered at the meeting. This article has been cited in high-impact peer-reviewed journals, such as JOURNAL OF INTERNATIONAL MONEY AND FINANCE, TRANSFORMATIONS IN BUSINESS & ECONOMICS, and JOURNAL OF POLICY MODELING.

The third article I would like to highlight is entitled 'Negotiating the Lisbon treaty: Redistribution, efficiency and power indices', and was published in the Czech Economic Review in 2012. In this paper, co-authored with a colleague from Universidade da Coruña, we try to explain the intergovernmental negotiation of the Lisbon treaty from a rational-choice perspective with the aid of power-index analysis. There are two aspects of the reform of qualified majority voting (QMV) in the Council that we find puzzling. The first one is that, according to Shapley-Shubik index based on the notion of power as the distribution of a fixed prize, small and medium-sized member states have lost power as compared to the Nice treaty, which conflicts with the unanimity requirement for treaty reform. The second one is that, according to the Banzhaf measure based on the

notion of power as influence, the Lisbon treaty leaves all member states worse off in absolute terms as compared to the Convention's draft. We propose the measure developed by Steunenberg et al. (1999) as a possible solution to these paradoxes, and draw some conclusions about the nature of EU policy making and power index analysis. This article has been cited in high-impact peer-reviewed journals, such as the JOURNAL OF PUBLIC POLICY.

As far as innovative academic projects are concerned, I would highlight the two Jean Monnet modules that I have coordinated, both financed by the European Commission. The first one, at Universidade da Coruña for the period 2002-2007, dealt with 'The Government of the European Union'. The second one, at Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iasi for the period 2014-2017, deals with 'Population and human capital policy in the European Union'.

As far as future career development is concerned, I intend to deepen my line of research on the interdisciplinary political economic analysis of EU institutions and policy making, by coordinating research projects and supervising doctoral dissertations in this field with the support of external funding programmes, such as Jean Monnet chairs and networks.

Rezumat

Această teză prezintă și oferă dovezi documentare a unora dintre principalele mele realizări profesionale de după ce am obținut doctoratul la London School of Economics and Political Science, Universitatea din Londra, în 2002. Aceasta demonstrează originalitatea și relevanța contribuțiilor mele academice, științifice și profesionale la analiza politico-economică interdisciplinară a instituțiilor și a procesului elaborării politicilor UE (de la utilizarea modelelor economice pentru a explica fenomene politice la studiul influenței instituțiilor politice asupra politicii economice) și avansează o dezvoltare independentă a viitoarei mele cariere academice și de cercetare.

Teza este structurată în trei secțiuni. În prima secțiune, voi prezenta principalele mele realizări științifice, profesionale și academice în această direcție tematică principală. Realizările sunt susținute de dovezi verificabile prin publicațiile în reviste de impact ridicat, precum și citări primite de aceste publicații în alte reviste de impact ridicat. În a doua secțiune, voi prezenta planurile mele de evoluție și dezvoltare a carierei profesionale, științifice și academice, precum și unele direcții importante de cercetare, predare și aplicații practice și unele moduri posibile de acțiune pentru a le pune în practică. În cele din urmă, în a treia secțiune, voi prezenta referințele bibliografice asociate cu conținutul primelor două secțiuni.

Am împărțit contribuția mea academică în cercetare originală publicată în reviste prestigioase de impact ridicat și în proiecte inovatoare de dezvoltare academică de impact sprijinite de agențiile de finanțare externă. În ceea ce privește producția mea științifică, am evidențiat trei dintre publicații mele, deoarece acestea arată nu doar

calitatea și originalitatea cercetărilor mele, ci, de asemenea, potrivirea lor cu direcția tematică integrată descrisă mai sus, și anume abordarea interdisciplinară care exploatează legăturile dintre domeniile științelor politice și economice în studiul instituțiilor și elaborării politicilor Uniunii Europene.

Prima astfel de publicație este un articol intitulat "Just a lobbyist? The European Parliament and the consultation procedure", publicat în *European Union Politics* în 2009. Rolul Parlamentului European (PE) în cadrul procedurii de consultare a fost foarte neglijat de modelele de alegere rațională a luării deciziilor în Uniunea Europeană. Acest articol oferă o nouă înțelegere a procedurii, prin intermediul unui model numeric în care lobbistii oferă legiuitorilor opțiuni de politică. Costurile de tranzacție pentru asimilarea informațiilor conduc la raționalizarea accesului la instituția cu putere de a stabili agenda (agenda-setter - Comisia). În acest context, consultarea obligatorie transformă PE într-un canal indirect la agenda-setter pentru unii lobbști. Ansamblu de opțiuni politice rezultat, precum și dreptul de a fi audiat de Comisie și gradul ei de ignoranță rațională, oferă PE o putere legislativă pe care literatura de specialitate nu a recunoscut-o până în prezent. Implicațiile acestei constatări se extind la alte proceduri legislative ale UE și la comitetele consultative din alte sisteme politice. Acest articol a fost citat în reviste prestigioase de impact ridicat, precum JOURNAL OF EUROPEAN PUBLIC POLICY, JCMS-JOURNAL OF COMMON MARKET STUDIES, SPACE POLICY, și WEST EUROPEAN POLITICS.

Cel de al doilea articol este intitulat "Interest rate setting at the ECB: Individual preferences and collective decision making" și a fost publicat în *Journal of Policy Modeling* în 2011. În această lucrare, în colaborare cu doi colegi de la Universidade da Coruña, investigăm dacă membrii Consiliului guvernatorilor Băncii Centrale Europene

iau în considerare condițiile economice specifice ale statelor lor de origine în stabilirea ratelor dobânzii pentru zona euro. Testarea perspectivei naționale față de perspectiva europenistă este o problemă dificilă, pentru că votul în interiorul Consiliul guvernatorilor este secret, iar rezultatul final depinde atât de preferințele individuale, cât și de procedurile urmate de Consiliul guvernatorilor pentru luarea deciziei. În consecință, am modelat stabilirea ratei dobânzii ca fiind un proces în două etape: în primul rând, fiecare membru al Consiliului guvernatorilor stabilește rata sa preferată și apoi în cadrul Consiliului guvernatorilor decide cifra reală. Analiza noastră empirică arată că evoluțiile interne joacă un rol important în determinarea ratei dobânzii preferate a fiecărui membru, și că unii membri își exercită puterea de stabilire a agendei, care nu permite ca unele rate ale dobânzii să fie supuse la vot în cadrul ședințelor. Acest articol a fost citat în reviste de impact ridicat, precum JOURNAL OF INTERNATIONAL MONEY AND FINANCE, TRANSFORMATIONS IN BUSINESS & ECONOMICS, și JOURNAL OF POLICY MODELING.

Cel de al treilea articol pe care aș dori să îl evidențiez este intitulat "Negotiating the Lisbon treaty: Redistribution, efficiency and power indices" și a fost publicat în Czech Economic Review în 2012. În această lucrare, realizată în colaborare cu un coleg de la Universidade da Coruña, am încercat să explicăm negocierea interguvernamentală a Tratatului de la Lisabona din punct de vedere al perspectivei alegerii raționale, cu ajutorul analizei indicilor de putere. Există două aspecte ale reformei votului prin majoritate calificată în Consiliul care sunt paradoxale. Primul este faptul că, în conformitate cu indicele Shapley-Shubik, bazat pe noțiunea de putere ca distribuția unui premiu fix, statele membre mici și mijlocii au pierdut puterea în comparație cu Tratatul

de la Nisa, ceea ce intră în conflict cu cerințele de unanimitate pentru reforma tratatului. Al doilea aspect este faptul că, în conformitate cu măsura lui Banzhaf, bazată pe noțiunea de putere de influență, Tratatul de la Lisabona lasă toate statele membre mai rău în termeni absoluți, în comparație cu proiectul Convenției. Noi propunem măsura dezvoltată de Steunenberg et al. (1999) ca o posibilă soluție la aceste paradoxuri și extragem unele concluzii cu privire la natura elaborării politicilor UE și analiza indicilor de putere. Acest articol a fost citat în reviste de impact ridicat, precum JOURNAL OF PUBLIC POLICY.

În ceea ce privește proiectele academice inovatoare, aş sublinia două module Jean Monnet pe care le-am coordonat, ambele finanțate de Comisia Europeană. Primul, desfășurat la Universidade da Coruña în perioada 2002-2007, a avut ca temă "Guvernarea Uniunii Europene". Al doilea modul, implementat la Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași, în perioada 2014-2017, se referă la "Populație și politica de capital uman în Uniunea Europeană".

În ceea ce privește dezvoltarea viitoare a carierei, intenționez să aprofundez linia mea de cercetare pe analiza politico-economică interdisciplinară a instituțiilor și elaborării politicilor UE, prin coordonarea proiectelor de cercetare și supervizarea unor teze de doctorat în acest domeniu, cu sprijinul programelor de finanțare externă, precum catedre și rețele Jean Monnet.